

Skickas till kommun@orust.se och märks "Synpunkter Översiktsplan" (senast 12 maj)

YTTRANDE MED ANLEDNING AV ORUST KOMMUNS UTKAST TILL NY ÖVERSIKTSPLAN (ÖP)

Allt i kursiv stil är kopierat från utkastet till ÖP

GENERELLA KOMMENTARER

1. Kommunens utkast till ÖP är omfångsrikt. Det innehåller många goda betraktningar och fina formuleringar om hur framtiden på ön ska formas.
2. Copy-paste-funktionen har dock använts för frekvent. Samma stycken upprepas flera olika ställen. Detta gör dokumentet onödigt långt och svårt att överskåda. Ibland finns motsägningar mellan olika avsnitt.
3. Det står följande i ÖP:

Efter att biltrafiken flyttas till nytt broläge ska ytan användas som färjeläge för gång- och cykeltrafikanter.

Kommer det att finnas en färja för gående och cyklande? Vem betalar den? Bron måste i alla fall också ha en cykel- och gångväg.

4. *ÖP: Henån centrum står idag inför en översvämningsproblematik som gör att kommunen behöver satsa stora ekonomiska medel på översvämningssäkring inom en snar framtid. På sikt görs bedömningen att nyetablering av samhällsviktiga verksamheter inte är lämpliga i befintliga centrum. Därför behöver kommunen redan nu reservera lämplig reservyta, översiktsplanen bedömer att denna yta finns i anslutning till skolan. Större delen av detta område utgörs av åkermark med höga brukningsvärden men här har samhällsintresset bedömts som väsentligt och centrumutvecklingen kan inte ske på annan plats.*

De föreslagna åtgärderna i Henån är mycket omfattande och kostnadskrävande. De stora satsningarna motiveras med att Henån är "centralort". Vem ska betala för dessa åtgärder? Har man slutat avtal med fastighetsägare som kommer att täcka utgifterna eller är det alla som är skrivna på Orust som ska betala (och vilken andel?) via kommunalskatten. Sistnämnda förefaller vara fallet enligt PLANPROGRAM – HENÅN CENTRUM, s.91:

Översvämningssäkringen, som är en nödvändighet för att bygga ut stora delar av planområdet, kommer också utgöra en större ekonomisk konsekvens. Denna kostnad kommer delvis kommunen att stå för men även staten och privata fastighetsägare kommer behöva dela på kostnaden.

Henån ligger emellertid inte centralt på Orust. Det är därför inte till kommunens fördel att fokusera ensidigt på Henån. Varekil ligger mer centralt för de flesta. Också Svanesund blir en bra knutpunkt när den nya bron kommer. Kommunen bör därför satsa på samhällsviktiga funktioner på dessa orter. Framför allt när det gäller kommunal förvaltning är också Ellös ett bra alternativ som huvudort på västra Orust. Det är inte nödvändigt - framför allt med dagens teknik - att samla allt på samma ställe. Om hela Orust ska leva är det bättre att de

kommunala arbetsplatserna sprids, så att ett varierat utbud av arbetsplatser finns olika ställen.

Det är mot denna bakgrund essentiellt att kommunen gör ett klimatanpassningsprogram som omfattar **hela** kommunen. Finansieringen måste vara klar innan man fattar beslut om att påbörja fler projekt. Vad ska göras var och vem ska betala vad? Först när man har hela bilden kan man se vad som bör göras, när och var.

ÖP bör mot denna bakgrund fastslå:

att ett klimatanpassningsprogram som omfattar **hela** kommunen och dess finansiering ska vara på plats innan beslut fattas om omfattande åtgärder någonstans, inklusive i Henån

att mindre kostnadskrävande klimatåtgärder i Henån än de föreslagna ska undersökas

att placering av kommunal förvaltning och andra samhällsviktiga funktioner ska spridas mellan kommunens tätorter baserat var de är lättast tillgängliga för kommuninvånarna, tillgång till relevant arbetskraft och användbara lokaler samt önskad befolkningsutveckling.

5. Det bör stå i ÖP att farten maximalt ska vara 30 km/tim i alla tätorter och mindre samhällen på ön. Därmed stimuleras gång- och cykeltrafik. Trafiken blir säkrare och trivseln ökar. Fartbegränsningarna ska kombineras med gatugestaltning som gör att det känns naturligt att inte köra fortare än tänkt hastighet. Gatugestaltning kan t. ex. bestå i planteringar av träd och blommor som samtidigt förskönar och bidrar till biologisk mångfald.
6. Säkra och trevliga cykel- och gångvägar på hela ön är en förutsättning för att få befolkningen till att välja cykel eller gång i stället för bil. Bra cykel- och gångvägar är också en förutsättning för att attrahera en mer hållbar turism till Orust. Frågan om cykelvägar har varit uppe länge, men det händer ingenting. Frågan måste prioriteras. Cykelvägar kan många gånger skapas billigt genom att rita en linje på vägen som avdelar en del av körbanan till cykelväg. Sådana linjer bör också få ner farten på biltrafiken.
7. Många privatfastigheter har inte möjlighet till parkering på den egna fastigheten. För att möjliggöra en praktisk övergång till elbilar bör kommunen säkra att alla privata bostadsfastigheter har tillgång till privat parkeringsplats i fastighetens omedelbara närhet med hushållsström (dvs egen ström eller ström som kostar det samma som hemma).
8. Kommunen bör försöka teckna avtal med Naturskyddsföreningen ang. Skjutsgruppsplattformen så snart den öppnas för andra än Naturskyddsföreningens medlemmar.
9. Underlag för direktbussar till Göteborg från andra huvudorter på ön än Henån bör undersökas. När bron är färdig förefaller en direktbuss från Ellös via Varekil och Svanesund som en upplagd linje.
10. För att främja snabbheten och bekvämligheten i kollektivtrafiken samtidigt som så mycket som möjligt blir spårbunden trafik bör Orust-bussar generellt gå till Stenungssunds station i stället för till bussbyten i Varekil och/eller Myggenäs.

11. *ÖP: Orust ska utvecklas med anpassning till ett förändrat klimat och minska sin samlade miljöpåverkan.*

CO2-utsläppen från offentlig verksamhet är mycket stor. Orust kommun måste därför undersöka den egna konsumtionen och ha en CO2-budget. Detta är en förutsättning för en hållbar utveckling. Kommunen måste baserat på budgeten prioritera och se var man kan skära ner onödig konsumtion och utsläppsgenererande verksamhet. Om man inte vet var man är, kan man inte veta vilken väg/ vilka vägar man kan ta.

12. En stor del av det som många andra ställen ombesörjs av kommunen sköter föreningar på Orust. I ÖP bör den för kommunen så viktiga föreningsverksamheten tas upp. Detta arbete måste kommunen värdesätta och stödja, se också nedan avsnitt TRIVSELN punkt A. För att främja hållbarhet och långsiktighet bör det av ÖP framgå att kommunens stöd till föreningarna ska ha speciellt fokus på energisparande åtgärder i föreningsregi.

13. *ÖP: Inom den tätortsnära landsbygden är det särskilt angeläget att hålla samman bebyggelsen och möjliggöra för olika bostadsstorlekar och boendeformer. Tillkommande bostäder ska vara markeffektiva och över 1000 kvadratmeter bör inte medges.*

För den som vill flytta till Orust med närhet till en tätort för att leva mer naturligt t.ex. med odlingar för eget bruk och ev. mindre djurhållning är 1000 kvadratmeter lite. Mer flexibilitet bör eftersträvas.

14. Ett hundratal mötte upp till samrådet på Ellös den 20 mars. Det kommunen bjöd på var emellertid inte vad man kan betrakta som ett samråd. Man gav samma, mycket generella, presentation två gånger. Därefter fick de boende inte i plenum komma med kommentarer och förslag, utan bara ställa frågor. Utrymmet för frågor var dessutom mycket begränsat tidsmässigt. De tre kommunanställda (som varken bar namnlapp eller upplysning om funktion) avslutade snabbt frågestunden under förevändning att de boende skulle ha tid att prata individuellt med de kommunanställda. Eftersom de boende som var närvarande var många fick de emellertid mest nöja sig med att prata med varandra och beklaga sig över att man inte fick ha en plenumdiskussion. Som en sa "en ställd fråga/ kommentar ger en annan". Det är svar på frågor, kommentarer och förslag från de boende som är givande att få upp till diskussion. Det borde det också vara för kommunen om man verkligen vill ha input från de som bor i kommunen!

15. *ÖP: Kollektivtrafik ska finnas inom tio minuters gångavstånd från tillkommande bebyggelse, vilket motsvarar cirka 1 km. Turtätheten ska vara tillräcklig för arbetspendling under normal arbetstid och befintliga skolskjutsrutter ska kunna nyttjas.*

Om man väljer att bo långt från allmän service innebär det att man inte kan förvänta sig samma service som om man t. ex. bor i ett samhälle eller samhällsnära. Att bestämma hur långt man får bo från kollektiv transport är inte något som kommunen bör lägga sig i. ÖP innehåller för övrigt inte många planer när det gäller landsbygden trots allt 50% av befolkningen bor där. Det verkar finnas behov av ett riktigt samråd för landsbygden för att kommunledningen ska få input.

ÖP 2040 – med fokus på Ellös

ÖP: Behovet av att ha en levande kommun året runt är något som uppmärksammades i den tidiga dialogen med medborgarna. För att uppnå detta krävs en utveckling mot livskraftiga varierade samhällen med närhet till hållbara transporter, service, arbetsplatser och friluftsliv/närrecreation.

Orust kommun behöver fler helårsboende i aktiv ålder och Ellös är ett livskraftigt samhälle. I Ellös finns redan den kommunala service på plats som primärt efterfrågas. Ellös är samtidigt den enda kustorten av Orusts fiske- och badorter med anor från medeltiden som fortfarande är ett levande samhälle hela året. Universitetslektor Lena Falkheden, som är kursansvarig för kursen Design Studio Planning and Design for Sustainable Development in a Local Context, har uttalat att de enda västkust-samhällena som kommer att kunna överleva som helårssamhällen är Grebbestad, Skärhamn och Ellös. Det borde vara något att ta väl hand om.

I Ellös finns ett stort område mellan Hantverkaregatan och Skandiavägen med mestadels välbevarad äldre skärgårdsbebyggelse. Halvön Nabbens bebyggelse i Ellös är också till stor del äldre och välbevarad. Det märkliga är, att medan andra orter med en mindre sammanhängande äldre bebyggelse, som t.ex Nösund, utpekats som värdefull kulturmiljö av kommunen gäller inte detta Ellös. Varför utpekats inte Ellös – eller i varje fall dessa delar av Ellös – som värdefull kulturmiljö av kommunen? Borde det inte vara av ännu större värde att det finns gammal kulturmiljö i ett levande helårssamhälle? Eller förutsätter klassificering som värdefull kulturmiljö att orten är närmast avfolkad när sommarsäsongen tagit slut?

Förutsatt att Ellös vårdas kan detta samhälle fungera som en magnet för de som vill bo året runt i ett vackert västkustsamhälle med god samhällsservice. Det kommer också fler och fler turister till Ellös. I ÖP finns dock ingen satsning på trivseln i Ellös. Man får intrycket att Ellös är totalt ointressant för kommunen. Vi undrar varför?

ÖP: Bohusläns kustområde söder om Lysekil är enligt 4 kapitlet miljöbalken i sin helhet av riksintresse med hänsyn till områdets stora natur- och kulturvärden. Enligt miljöbalken får exploateringsföretag, som påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden, inte komma till stånd.

Som det framgår av ÖP är kustområdet av riksintresse för friluftslivet och hänsyn ska tas till dess stora natur- och kulturvärden. Kommunledningen har beslutat att det nya reningsverket som ska ta hand om allt avloppsvatten för hela Orust ska förläggas till inloppet till Malö strömmar. Därmed förstörs möjligheten för ett framtida fantastiskt naturområde. Valet av strandläge har gjorts trots att ett reningsverk inte behöver placeras vid vatten. Platsen där det nu sprängs för det nya reningsverket ligger inte "bara" i ett område som är av riksintresse för friluftslivet. I dess unika och vackra natur, känd från Taubes visor, finns också en mycket populär friluftsbadplats. Reningsverket gränsar dessutom till en spännande vandrings slinga på bergen längs havet.

Den stora parkeringsplatsen längst in på Lavön i Tuvesvik står även i absoluta högsäsong oanvänd. Denna parkeringsplats skulle för placering av reningsverk ligga bättre till pumpningsmässigt, vara billigare att bygga på och naturen är här ändå helt förstörd. Kommunen väljer trots detta att utan hänsyn till naturen förlägga reningsverket till Ellös och inloppet till Malö strömmar. Detta rimmar dåligt med att det angående bebyggelsens utformning står i ÖP att "Berg- och hållmarkskaraktären ska bevaras i möjligaste mån och vägar samt grundläggning anpassas till platsen så ingrepp i terräng, sprängning och utfyllnad undviks i möjligaste mån."

Kommunen har också ersatt nedre Ellös närmsta tillgängliga naturområde med industriområdet Slätthult 2, trots att detta, liksom reningsverket, ligger inom vad som annars skulle vara

strandskyddat område och inte i närheten av en landsväg som logistiskt skulle vara bättre. De bohuslänska klipporna har ersatts av stenkross och stora plåtskjul. Den gamla Kyrkostigen genom naturen består nu av en bred asfalterad väg längs ett industriområde.

Normalt i en situation där man gör något negativt försöker man kompensera med något positivt. Det synes emellertid som att kommunen inte har planer att på något sätt kompensera Ellös, varken när det gäller trafiksituationen, kulturen eller naturen. Nedanstående kommentarer blir därför ofta mer detaljerade än vad som är avsikten med en ÖP. Förslagen kan ses som en katalog över satsningar som kommunen bör göra för att – om än i liten utsträckning – kompensera för de stora skador som Ellös samhälle har förorsakats.

Det är dags att satsa på Ellös i stället för att ignorera och t.o.m. förstöra vårt samhälle!

TRAFIKEN

ÖP: Kopplingen mellan tätorter samt mellan orter och dess omland ska stärkas, med fokus på kollektiva transporter samt gång- och cykeltrafik. Särskild hänsyn tas till barns behov och förutsättningar. Gång- och cykelkopplingar behöver utvecklas och prioriteras mellan målpunkter i tätorter. Sträva efter hög tillgänglighet och trafiksäkerhet för alla, men prioritera skyddade trafikanter med särskilt fokus på barn och äldre inom och eller i anslutning till tätorterna.

Det befintliga vägnätet föreslås kompletteras med ett sammanhängande nät av gång- och cykelbanor, inom tätorterna och längs särskilt prioriterade sträckor mellan tätorterna.

Utbyggnad av gång- och cykelbanor kompletteras med trafiksäkerhetshöjande åtgärder där det är lämpligt för att underlätta för människor att röra sig till fots och med cykel. Vägnätet ska utformas för att på bästa sätt trygga kollektivtrafikens framkomlighet. Ur ett folkhälsoperspektiv ska det vara enkelt att gå och cykla till och från vardagsaktiviteter i tätorterna, att arbetspendla med cykel samt att nå kommunens natur- och rekreativmiljöer via gång eller cykel.

ÖP ang. området vid krysset i Ellös: Utveckling i området ska bidra till att stärka Ellöskryssets centrumfunktioner exempelvis genom verksamheter och handel i bottenplan i strategiska lägen, väl gestaltade offentliga rum och prioritering av cykel och gångtrafik.

Förslag & frågor:

- A. Ellös har idag en autostrada rakt igenom den nedre delen av samhället. Praktiskt taget hela "Hälsoslingan" i Ellös går längs 50-vägar. Detta är inte tidsenligt. Farten ska nu sänkas till 40 km/tim. Statistik visar emellertid att sänkt fart från 50km/tim till 40 km/tim i praktiken bara ger en reell fartminskning på 3 km/tim. Det kommer varken att öka säkerheten eller trivseln. Varför inte 30 km/tim eller lägre i Ellös som i alla andra kustorter?
- B. Även i de nedre delarna av Ellös bör cykel- och gångtrafik prioriteras. Barn ska kunna färdas säkert i Ellös. Detta är inte fallet idag. Idag vill man inte använda cykel eftersom det såväl inne i samhället i nedre Ellös, som på landsvägarna runt omkring, är direkt livsfarligt att cykla, oavsett om man är barn eller vuxen.

- C. I Henån planeras en omfartsväg. Det handlar om en lång sträcka. Vem ska betala den? I Ellös finns en landningshamn (Hallgrens kaj) som anses vara av riksintresse. Den behöver en tillfartsväg som gör att den kan utvecklas i samklang med att Ellös blir ett modernt samhälle trafikmässigt med en lugn och säker trafik med plats för gående och cyklande. Det behövs således en ordentlig väg den korta sträckan från Slätthult 2 till djuphamnen så att den tunga trafiken till djuphamnen inte behöver gå rakt igenom hela de centrala, äldre och havsnära delarna av Ellös. Eventuellt kan trafiken föras igenom det bergrum som finns.
- D. Det bör stå i ÖP att kommunen kommer att överta vägföreningarnas roll för att kunna genomföra cykelvägsplanen. Hur får vi cykelbanor i nedre Ellös om inte kommunen övertar Rosenlundsvägen och Skandiavägen samtidigt med ansvaret för Ellös vägförenings vägar?

GRÖNOMRÅDEN

ÖP: Säkerställ en god tillgänglighet till tätortsnära rekreativområden av hög kvalitet för olika grupper, utifrån deras behov. Invånarna ska ha tillgång till grönområden av god kvalitet inom 300 meter från sin bostad.

Utveckla miljöer och stråk för att främja ett aktivt friluftsliv och tillgängliggöra kustzonen. Prioritering av tätortsnära rekreativområden.

Inom och i direkt anslutning till tätort är naturområden viktiga att bevara. Det är specifikt viktigt att bevara och värna om allmänt tillgängliga ytor för rekreation och friluftsliv i nära anslutning till områden där många människor bor. Flera av dessa ytor har också höga natur- och kulturvärden. Ingen tillkommande exploatering tillåts inom dessa ytor. Anläggningar för rekreation och friluftsliv tillåts.

Öka tillgängligheten till kustzonens naturområden, vilket kan göras genom bland annat längre och sammanhängande cykelvägar, vandringsleder och kajakleder

Mindre åtgärder för att öka områdenas tillgänglighet och nyttjande uppmuntras om de utförs med hänsyn till platsens natur- och kulturvärden. I denna typ av områden kan det handla om enklare åtgärder så som utkiksplatser, enklare trappor, ramper och rastplatser.

Förutsättningarna för friluftsliv på Orust är mycket goda, i stort sett hela kuststräckan och en stor del av västra kommundelen är utpekade som riksintresse för friluftslivet.

ÖP ang. Ellös: De centrala delarna av orten behöver utvecklas med mer grönska och gröna områden för att minska andelen hårdgjord yta och öka möjligheterna till omhändertagande av dagvatten.

ÖP ang. Ellös: Det finns däremot en väldigt liten andel tätortsnära rekreation inom orten och tydligare kopplingar till närliggande grönområden och rekreativområden behövs.

ÖP ang. Ellös: I Ellös kan genom förbättrade rekreativområden åstadkommas genom klimatanpassning, ex promenadstråk.

Förslag:

- A. Kommunen har förstört vårt tidigare rekreationsområde vid inloppet till Malö strömmar genom att annektera de havsnära områdena nordöst om nedre Ellös för industriändamål och nytt avloppsreningsverk, i stället för att utveckla området till ett fantastiskt strandnära naturområde till gagn inte bara för Ellösbor, utan hela ön. Behovet av en ny tätortsnära rekreationsmöjlighet för att kunna röra sig en längre sträcka i natur är därför stort. Vi behöver därför tillgängliggöra bergsområdet mellan Ellös nedre delar och Gullberg – gångvänliga stigar, trappor och rastplatser. En stig/gångväg bör anläggas från Hällavägens övre del (nedanför tele-tornet) till stranden och längs stranden till Gullbergs nedre del. Söder om Gullberg bör en strandpromenad fortsätta med ett gång- och cykelstråk längs vattnet och en bro över till Bjönni och vidare till T-krysset i Tönsäng (där cykelväg ansluter till Tuvesvik) och till Stocken.
- B. Stigen upp till Utsiktspunkten vid vattentornet bör förbättras för att öka tillgängligheten.
- C. Vi behöver en ny Kyrkostig & cykelväg med häck och träd genom Slätthult 2 så att industriområdet skymms så mycket som möjligt när vi vill gå den gamla Kyrkostigen till Morlanda eftersom den tidigare stigen nu är en asfalterad industriområdesväg. Vegetationen bidrar också till biologisk mångfald.
- D. Vi behöver en stig med häck längs Slätthultsvägen för att skymma industriområdet och Reningsverket samt en bra stig ner till Trolleviken. Bidrar också till biologisk mångfald.

TRIVSELN

ÖP: Kommunen ska främja generationsöverskridande mötesplatser i tätorterna med möjlighet till spontanidrott och fritidsaktiviteter. 2022 planerar kommunen generationsparker i Henån och Svanesund.

ÖP ang. Ellös: Ellös har Orust enda djuphamn och det är av stor vikt att dess funktion tryggas i den framtida utvecklingen. Hamnen och verksamheterna där gör att Ellös har goda förutsättningar att bli ett center för blå näringar och cirkulär ekonomi. Idag bedrivs forskning och företag samverkar för cirkulära resursflöden.

Förslag:

- A. I ÖP talas det om generationsparker i Henån och Svanesund. Henån fick också en park när Henåns avloppsreningsverk lades ned eftersom man sände avloppsvattnet vidare till Ellös. Vi har tyvärr ingen grön park i Ellös och kommunen förefaller inte enligt ÖP ha några planer på att stödja Ellös med något sådant.

Men i Ellös och i övrigt på Orust, framför allt på de västra delarna av ön, finns ett stort engagemang för den anrika Ellösparken som mötesplats för olika kulturutbud och andra aktiviteter. Ellösparken nämns över huvud taget inte i ÖP. Ellösparken har stora lokaler för föreningsaktiviteter och olika events, en fin ny dansbana samt biografutrustning av så hög kvalitet att premiärer också kan upplevas på Orust.

Ellösparken har under de senaste 15 åren drivits helt utan kommunalt stöd. I samband med de höjda elpriserna har emellertid Ellösparken fått så allvarliga ekonomiska problem att den hotas av nedläggning. Årsförbrukningen för uppvärmning är ca 155 000 kWh. Denna konsumtion skulle kunna reduceras till 40 000 kWh om bergvärme installeras. Boverket står för 50% av kostnaderna för en sådan installation. En förutsättning för detta är att kommunen står för 30% av kostnaderna. Kommunen har nekat till detta. Därmed faller hela projektet. Ellösparkens medel kan inte förväntas att räcka till öppethållande under år 2024 om inte en energieffektivisering äger rum.

Kommunens agerande är helt oförståeligt. Man har som kommuninvånare anledning att förvänta att det finns ett kommunalt intresse att stödja föreningsverksamhet som är till gagn för den breda befolkningen på ön. Kommunala medel till energieffektivisering bör också vara tillgängliga om kommunledningen menar allvar med hållbarhet. Kommunen måste omgående omvärdera sin ståndpunkt i relation till Ellösparkens behov av ett hållbart uppvärmningssystem. Behovet är akut.

- B. Busshållplatsen flyttas från Hamntorget i Ellös till den stora parkeringsplatsen mitt emot den gamla brandstationen. Denna parkeringsplats används nästan inte. Därmed kan hållplatsen mellan skolan och det nya busstorget läggas ner, vilket förkortar restiderna. Hamntorget med dess uteserveringar blir mer attraktivt och trivsamt.
- C. En minirondell utanför kiosken på Hamntorget gör att onödig trafik på södra delen av Hamntorget, Bryggvägen och Skandiavägen där boende och turister flanerar, motionerar och rastar hundar undgås.
- D. Tillåt inte parkering av husbilar/husvagnar och båtkärror i hamnområdet. Kommunens Andreas Sjögren har sagt att husbilar inte hör hemma i hamnområdena på Orust. Ändå tillåter man dem i Ellös. Husbilar, husvagnar och båtkärror i hamnområdet tar platser från båtägare som behöver använda bil för att komma till sina båtar. Parkering av husbilar i hamnområdet utgör dessutom en illojal konkurrens till husbilsparkeringen i Ellösparken. Ellösparken kunde överleva under pandemin p.g.a. husbilsparkeringen. Den är viktig för parken.
- E. Uppställningsplatser för båtar vintertid och för båttrailrar sommartid behövs. Båttrailerparkeringen på Slätthult 2 som är dyr (väsentligt dyrare än parkering i hamnen) och dessutom placerad så att risken för stöld och skadegörelse är stor är inte ett alternativ.
- F. Cykelskjulet vid Hamntorget har inte använts till annat än parkering av en fyrhjuling och en stulen cykel, så det kan användas någon annan stans. Platsen kan istället användas till uteservering eller rastplats. Varför frågar kommunen inte oss i Ellös innan den använder pengar på att asfaltera gräsmatta och förstöra utsikten för restaurangen på andra sidan gatan?

BEBYGGELSEN

ÖP: Kommunen avser att ändra fritidshusplaner i strategiska lägen genom att ansluta till kommunalt VA och utöka byggrätter för att främja att områdena används för helårsboende. Områden som inte bedöms lämpliga för permanentboende bör inte ges utökad byggrätt.

Förslag & frågor:

- A. När det gäller skogs- och bergsområdet mellan nedre Ellös och Gullberg är det olämpligt att ta delar av detta i anspråk för nya bostadsområden. Se avsnittet GRÖNOMRÅDEN punkt A.
- B. Bakom Orustbostädernas nybyggda hyresfastighet på Ravinvägen kan ev. några attraktiva tomter styckas ut till helårsboende.
- C. Det nya reningsverket i Ellös yttre fasad bör färgsättas och utformas så att det framträder som en byggnation som i alla fall på ett bättre sätt smälter in i omgivningen. Det måste så mycket som möjligt se ut som en byggnad som hör hemma i Bohuslän. Detta erbjöd kommunen när det var aktuellt med ett reningsverk i Tången. Där skulle reningsverket förmodligen ha utformats som sjöbodrar. Varför kan inte Ellös samhällsföreningar, dvs. Föreningen Ellös med 766 medlemmar och Sörbo vägförening med mer än 100 fastighetsägare, samt ett stort antal med reningsverket närboende fastighetsägares gemensamma önskan tillgodoses en gång på en så enkel punkt? Kommunen skriver i ÖP att *bebyggelse bör undvikas att placeras på höjder som påtagligt påverkar landskapets siluett*. Logiskt av detta följer att något som stör siluetten i alla fall bör utformas så diskret som möjligt.
- D. Vi ifrågasätter VA-kapaciteten i det planerade nya reningsverket, framför allt i relation till alla Orusts planer på att expandera med 2400 nya bostäder i huvudorterna. Det finns också 6500 fritidshus i kommunen varav många ska förses med kommunalt VA. Utsläppspunkten måste ut i öppna vattenmassor och röret till denna utsläppspunkt måste också klara våldsamma brändningar sommartid.
- E. Sörbo fritidsområde prioriteras inte i ÖP som helårsområde, trots närheten till Ellös och att det är på västra Orust som man vill ha fler boende. Varför är inte Sörbo en passande kandidat? Är man rädd för att det nya avloppsreningsverket inte kommer att vara så luktfritt som man lovat? I så fall är detta ytterligare en anledning till att det planerade nya reningsverket är felplacerat.
- F. Kommunen kan köpa Orusts praktiska gymnasiums byggnad billigt. Det är ett perfekt hus för konstnärer och konsthantverkare som kan hyra billiga lokaler där, utan att det kommer att ge kommunen kostnader. Huset skulle komplettera Ellösparkens verksamhet på ett bra sätt.

KLIMATANPASSNING

ÖP: Kommunen får inte heller finansiera klimatanpassningsåtgärder om det kan innebära att kommunen särskilt gynnar en eller ett antal enskilda fastighetsägare. Det innebär att

kommunen endast får finansiera åtgärder som har ett kommunalt intresse som gynnar alla kommuninvånare.

ÖP: Kommunen bör prioritera att lämpliga klimatanpassningsåtgärder möjliggörs i miljöer med höga kulturvärden. I nya eller ändrade detaljplaner ska kommunen där det är lämpligt möjliggöra höjning av sjöbodan och hamnmagasin.

ÖP ang. Ellös: Delar av tätorten ligger relativt lågt gentemot havet samt har ett flertal instängda områden som riskerar att översvämmas vid högvattenhändelser eller skyfall. Samhällsviktiga funktioner med identifierad översvämningsrisk: förskola, handikappomsorg, äldreboende, varv, industri, hamn, bank, bankomat, tillfartsväg, service, busstation, brandstation samt två pumpstationer. Utifrån risken för översvämnning från havet så anger tabell 4 nedan tydligt att flertalet identifierade samhällsviktiga funktioner återfinns inom säkerhetsnivå röd. Detta innebär att dessa riskerar att skadas i samband med en dimensionerande högvattenhändelse. Andra samhällsstrukturer som riskerar att påverkas av översvämnningar från havet är framför allt bostadshus.

*ÖP ang. Ellös: Kommunen bör genomföra en kostnad-nyttoanalys med syfte att **utreda om gemensamma klimatanpassningsåtgärder i lågt liggande delar av Ellös är samhällsekonomiskt lönsamma.***

ÖP ang. Ellös: Kommunen ska i dialog med Trafikverket verka för att Rosenlundsvägen höjs.

Förslag, kommentarer & frågor:

- A. Ellös är mycket klimatutsatt p.g.a. byggnation på uppfylld havsbotten. Det är i Ellös - i minst lika hög grad som i Henån - viktigt med skydd i relation till översvämnningar. Ska vi i Ellös bidra till klimatanpassning i Henån och småorterna som primärt har fritidsboende, inkl. höjning av sjöbodan och hamnmagasin, medan kommunen inte satsar på Ellös? Det är viktigt att Ellös inte diskrimineras när det gäller klimatanpassning. Vi är rädda att kommunen väljer att rädda byggnader som bebos eller ägs av deltidboende i de orter som betecknas som kulturpärlor med hänvisning till att det handlar om ett allmänt intresse på bekostnad av att klimatanpassa Ellösbornas bostäder, vilka i stor utsträckning bebos året runt. Se GENERELLA KOMMENTARER, punkt 4.
- B. Brandstationen som kommunen verkar hänvisa till lades ned för decennier sedan. Har de som gjort ÖP någonsin varit i Ellös?
- C. När det i ÖP uppges att Rosenlundsvägen ska höjas, menar man denna väg och/eller Skandiavägen?

STRANDSKYDDET & MILJÖPÅVERKAN

ÖP: Strandskyddets intressen ska fortsatt tryggas. I vissa fall kan det efter särskild prövning finnas skäl för upphävande inom begränsade områden.

ÖP: Vattenmyndigheten har bedömt tillståndet i sjöar, vattendrag och hav. Tillståndet beskrivs för ekologisk och kemisk status. Vatten som har god status ska fortsatt bibehålla den goda statusen och vatten med lägre status ska uppnå god status senast 2027.

Förslag & frågor:

- A. Det är viktigt att strandskyddet respekteras. Vi hoppas att det kommer ske i framtiden. Vi förstår emellertid inte vad som menas i ÖP med att strandskyddet **fortsatt** ska tryggas. I Orust kommun har ett strandskyddat naturområde använts till industriområde (Ellös), stora bergspartier inom strandskyddat område sprängts bort för att ge plats åt parkeringsplatser som i stor utsträckning inte används (Tuvesvik) och en grupp av höga hus byggts som bryter totalt med bohuslänsk byggstil (Tuvesvik) i stället för till naturskydd och rekreation. Om strandskyddat område undantagsvis ska användas borde det vara till attraktiva helårsbostäder i skärgårdsstil, inte till att förfula miljön samt förstöra för växter, djur och människor.
- B. När det gäller inskränkningar i strandskyddet bör detta i ÖP formuleras som följer: Bestämmelserna utgör dock inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter och lokalt näringsliv eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret, **förutsatt att det inte är möjligt att använda område som ligger utanför strandskyddet.**
- C. Kommunen fasthåller att utsläppspunkten från reningsverket ska vara precis utanför inloppet till Malö strömmar, trots att denna utsläppspunkt enligt Orusts kommunförvaltning är sämre än andra utsläppspunkter. Samtidigt bedöms Ellösfjorden endast ha måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Varför är inte Ellösfjorden med i "förvaltningsplanernas åtgärdsprogram"?
- D. Hur har kommunen tänkt att Ellösfjorden som således har lägre status ska uppnå god status senast 2027 med den extra belastning som kommunens förslag till utsläppspunkt kan förväntas medföra? Eller önskar kommunen också här göra undantag för Ellös och vår fjord jämfört med andra områden i kommunen?